

Richtlijn beschermingszones op maat

(Vastgesteld door het dagelijks bestuur op 17 september 2019)

Aanleiding

Deze richtlijn is opgesteld als beleidskader bij de omvorming van generieke naar maatwerk beschermingszones. Doelstelling is om geen onnodige beperkingen meer op te leggen aan aangelanden en de breedte van de beschermingszones aan te passen naar de behoefte vanuit de onderhoudspraktijk.

De richtlijn geeft kaders en voorbeelden die zijn gebaseerd op het gewenste onderhoudsbeleid en de operationele praktijk (hoe vindt het onderhoud nu plaats). Onderscheid wordt gemaakt tussen gewoon onderhoud en buitengewoon onderhoud, overeenkomstig de formulering in de keur. Met de aanpassing van de beschermingszones wordt bereikt dat de toepassing van keurregels duidelijker wordt, met minder uitzonderingen. Er komen in de praktijk voor aangelanden meer mogelijkheden om vergunningsvrij activiteiten te verrichten in de nabijheid van watergangen. Keurregels kunnen strikter worden toegepast, waardoor het aantal leggeraanpassingen minder zal worden, het beheer eenduidiger en handhaving eenvoudiger.

Er blijft in de toekomst nog steeds ruimte om op basis van de lokale omstandigheden of verzoeken van aangelanden maatwerk te leveren. Vanuit het gelijkheidsbeginsel zal hierbij, vaker dan nu het geval is, een zakelijk recht tussen aangelanden als eis worden gesteld. Hierna is dan een nieuw leggerbesluit noodzakelijk om een beschermingszone te versmallen. Aan de basis van een dergelijk besluit ligt altijd eerst een toets aan de onderhoudspraktijk ten grondslag.

Onderbouwing

In de praktijk is sprake van twee soorten beschermingszones die beiden kunnen worden toepast op A-watergangen. Dit zijn alle watergangen van overwegend belang die als zodanig op de legger zijn aangeduid. In de regel zijn dit de grotere watergangen met een afvoer van meer dan 30 liter per seconde. Ook kleinere watergangen, waarvoor door de provincie een KRW-inrichtingsvariant is aangewezen kunnen zijn aangemerkt als A-watergang. Onderhoud geschiedt altijd door het waterschap zelf of door anderen onder toezicht van het waterschap. Indien de formeel onderhoudsplicht is toegewezen aan derden dan is dit specifiek aangegeven op de leggerkaart.

A: Beschermingszone gewoon onderhoud¹

Deze beschermingszone is gericht op het mogelijk maken van het regulier onderhoud. In deze beschermingszone zijn in principe geen obstakels mogelijk, met uitzondering van obstakels die in de Keur zijn toegestaan.

Bij de beoordeling van 'maatwerktrajecten' wordt gekeken 'van weg tot weg' omdat het onderhoudsmaterieel op een doelmatige wijze vanaf de openbare weg toegang moet kunnen krijgen tot de watergang.

Rekening is gehouden met de volgende onderhoudsmethodieken.

- **Bij toepassing van breedspoormachines**
Beschermingszone: 5.00 m¹
Motivering: Ruimte is nodig om veilig te kunnen werken
- **Bij toepassing van smalspoormachines**
Beschermingszone: 2.00 m¹
Motivering: Ruimte is nodig om veilig te kunnen werken

¹ Keurdefinitie gewoon onderhoud: werkzaamheden die de functie van het waterstaatswerk in stand houden.

- **Onderhoud vanaf water, talud zonder harde oeverbescherming**
Beschermszone: 1.00 m1. Motivering: Bescherming talud en mogelijkheid tot het uitvoeren van inspecties
- **Onderhoud vanaf water, talud met harde oeverbescherming**
Beschermszone: 0.00 m1. Motivering: Onderhoud vindt plaats vanaf het water er is geen ruimte nodig langs de watergang/waterpartij.
- **Watergangen in natuurgebieden**
Bij meanderende beken binnen natuurgebieden kan een beschermszone worden aangewezen. ook in situaties waar we de ruimte willen laten aan natuurlijke ontwikkeling van de watergang. In de praktijk wordt het onderhoud onderling overeengekomen met de terrein beherende instantie en vastgelegd in een beheer- en onderhoudsplan (BOR). Het waterschap blijft altijd verantwoordelijk voor het onderhoud ook als dat wordt uitgevoerd door derden.
- **Onderhoud aan duikers zonder inspectieputten (Bouwkundig onderhoud derden)**
Beschermszone is gelijk aan die van de boven- en/of benedenstroomse gelegen watergang. Motivering: Ruimte is nodig om materieel te verplaatsen en om veilig te werken. Duikers zijn nodig om watergang te kunnen kruisen i.v.m. uitvoeren onderhoud. (duiker zelf wordt gezien als watergang)
- **Overige duikers met inspectieputten (Bouwkundig onderhoud derden)**
Maatwerkbreedte op basis van noodzaak voor toegang van de inspectieputten. Motivering: voor de duiker zelf is geen beschermszone noodzakelijk, deze is via de keur beschermd als waterstaatswerk. Er moet wel ruimte worden beschermd die nodig is voor de bereikbaarheid van de inspectieputten (onderhoud doorstroomprofiel van de duiker is bij het waterschap).
- **Overige duikers met inspectieputten (Bouwkundig onderhoud én onderhoud doorstroomprofiel bij het waterschap)**
In de meeste situaties is de toegang al geregeld via een zakelijk recht. De duiker zelf is al beschermd via een status 'waterlichaam' in de keur. Slechts in bijzondere situatie zal een beschermszone voor het onderhoud aan inspectieputten noodzakelijk zijn.

B: Beschermszone buitengewoon onderhoud²

Binnen de beschermszone die noodzakelijk is voor het uitvoeren van buitengewoon onderhoud zijn enkel obstakels toegestaan die eenvoudig zijn te verwijderen.

Bij de beoordeling van 'maatwerktrajecten' buitengewoon onderhoud wordt niet gekeken naar de bereikbaarheid voor machinaal materieel vanaf de openbare weg, maar op perceelniveau. Omdat buitengewoon onderhoud slechts incidenteel plaatsvindt kan de beschermszone watergang ook worden bereikt achterlangs via percelen van diverse aangelanden. Bereikbaarheid direct vanaf de openbare wordt hier minder noodzakelijk geacht.

- **Onderhoud vanaf water**
Beschermszone: 0.00 m1. Motivering: Onderhoud gebeurt vanaf het water én er is geen ruimte nodig langs de watergang/waterpartij.
- **Bij toepassing van breedspoormachines (Buitengewoon onderhoud)**
Beschermszone: 5.00 m1
Motivering: Ruimte is nodig om veilig te kunnen werken

² Keurdefinitie buitengewoon onderhoud: het in stand houden van het waterstaatswerk overeenkomstig het in de legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie.

Breedtecategorieën

Hierop volgend worden breedtes genoemd van de beschermingszones (gemeten vanuit de linker en/of rechter insteek van de watergang). De genoemden breedtematen zijn beide gemeten vanaf de insteek (de zones overlappen elkaar).

A: Gewoon onderhoud

Onderhoud watergangen

- 0.00 mtr.
- 1.00 mtr.
- 2.00 mtr.
- 5.00 mtr.

Bijzondere situaties (afwijkende maten)

In bijzondere situaties kunnen afwijkende maten worden gehanteerd. Zo zijn in het verleden veel (vergunde) situaties ontstaan omdat destijds beschermingszones nog 4 meter breed waren.

Onderhoud duikers

Een beschermingszone is niet noodzakelijk voor de duiker zelf. Voor kleine duikers (tot 15 meter lengte) wordt de beschermingszone die hoort bij de watergang voortgezet. Voor de inspectieputten kan een maatwerkzone worden bepaald, gebruik makend van de standaard breedte, zoals genoemd onder watergang. Voor lagere duikers ligt het bouwkundig onderhoud meestal bij derden of is de toegang geregeld in een privaatrechtelijke overeenkomst met derden.

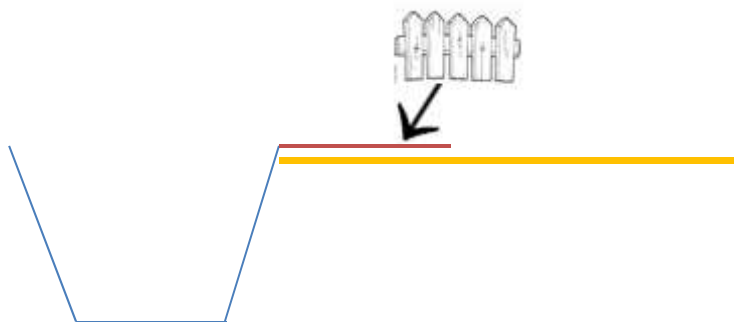
B: Buitengewoon onderhoud

- 0.00 mtr.
- 5.00 mtr.

Voorbeelden

Voorbeeld 1

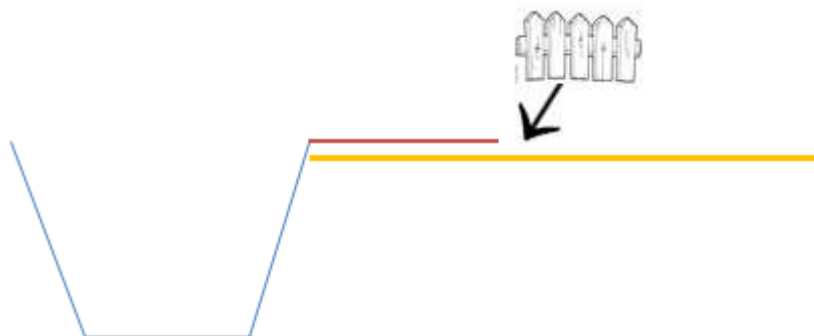
Beschermingszone gewoononderhoud => 2.00 mtr. (rode lijn)
Beschermingszone buitengewoon onderhoud => 5.00 mtr. (oranje lijn)
Aanvraag hekwerk op 1.80 mtr. uit de insteek.

Conclusie:
GEEN vergunning,
Het hekwerk staat dan binnen de beschermingszone van het gewoon onderhoud.

Voorbeeld 2

Beschermingszone gewoononderhoud => 2.00 mtr. (rode lijn)
Beschermingszone buitengewoon onderhoud => 5.00 mtr. (oranje lijn)
Aanvraag hekwerk (niet gefundeerd) op 2.01 mtr. uit de insteek.

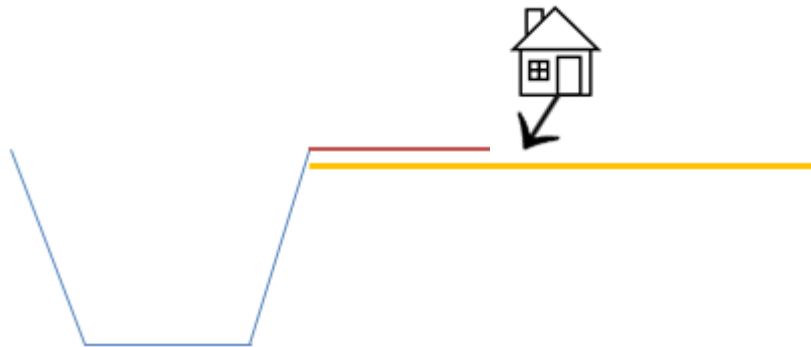
Conclusie:
Vergunning wordt verleend
Het hekwerk komt NIET binnen de beschermingszone van het gewoon onderhoud, maar komt WEL binnen de beschermingszone van het buitengewoon onderhoud. Omdat het hekwerk NIET is gefundeerd en relatief makkelijk weg te halen, kan hiervoor vergunning worden verleend.

Voorbeeld 3

Beschermingszone gewoononderhoud => 2.00 mtr. (rode lijn)

Beschermingszone buitengewoon onderhoud => 5.00 mtr. (oranje lijn)

Aanvraag huis op 2.01 mtr. uit de insteek.

Conclusie:

GEEN vergunning

Het huis komt NIET binnen de beschermingszone van het gewoon onderhoud, maar komt WEL binnen de beschermingszone van het buitengewoon onderhoud. Omdat het huis is gefundeerd en NIET makkelijk weg is te halen, kan hiervoor GEEN vergunning worden verleend.

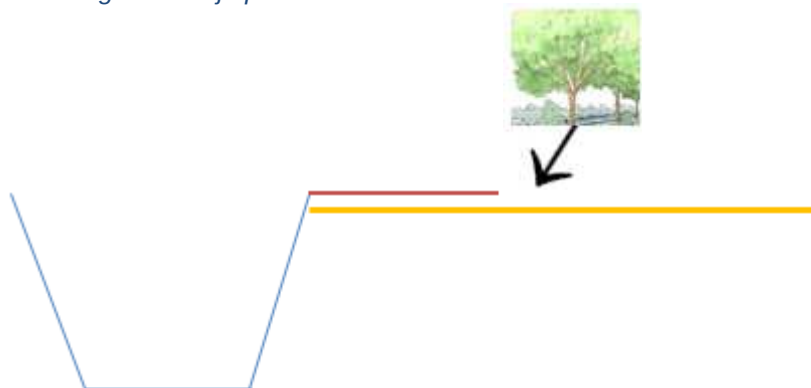
Zie ook voorbeeld 7 voor uitzonderings situatie.

Voorbeeld 4

Beschermingszone gewoononderhoud => 2.00 mtr. (rode lijn)

Beschermingszone buitengewoon onderhoud => 5.00 mtr. (oranje lijn)

Aanvraag bomenrij op 2.01 mtr. uit de insteek.

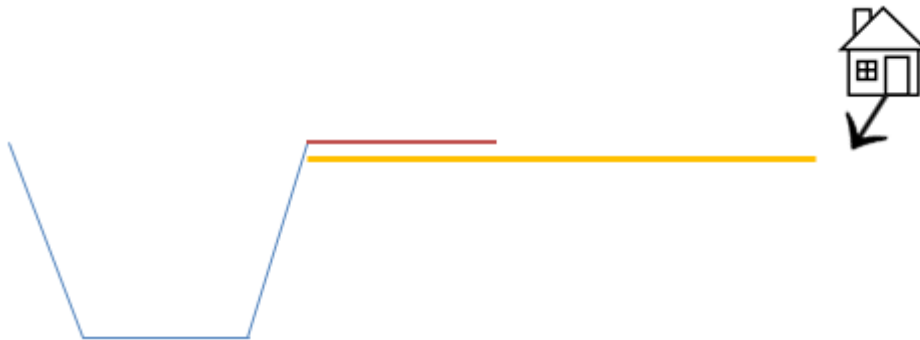
Conclusie:

De bomen komt NIET in de beschermingszone van het gewoon onderhoud, maar komt WEL in de beschermingszone van het buitengewoon onderhoud. Aansluitende beplanting is weliswaar NIET gefundeerd, maar ook NIET eenvoudig weg te halen. Er kan daarom GEEN vergunning worden verleend.

Uitzondering: Indien de bomen 10 meter uit elkaar staan is het wel mogelijk om vergunning te verlenen omdat er voor het buitengewoon onderhoud dan tussen de bomen door kan worden gewerkt. Ook moeten de bomen dan minimaal 2.50 meter uit de insteek worden geplant omdat rekening moet worden gehouden met het gegeven dat de boom groeit en dikker wordt.

Voorbeeld 5

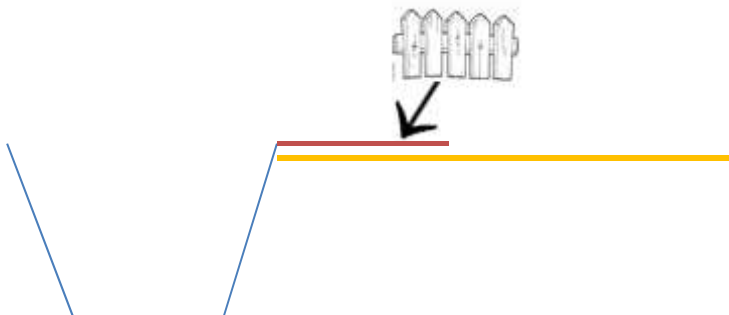
Beschermingszone gewoononderhoud => 2.00 mtr. (rode lijn)
Beschermingszone buitengewoon onderhoud => 5.00 mtr. (oranje lijn)
Aanvraag huis op 5.01 mtr. uit de insteek.

Conclusie: Buiten reikwijdte van de keur. Niet vergunningplichtig.
Huis komt NIET in de beschermingszone van het gewoon onderhoud en komt NIET in de beschermingszone van het buitengewoon onderhoud.

Voorbeeld 6

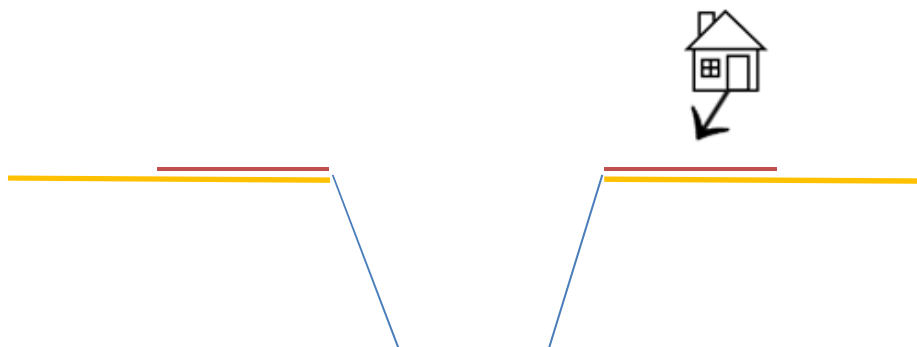
Beschermingszone gewoononderhoud => 2.00 mtr. (rode lijn)
Beschermingszone buitengewoon onderhoud => 5.00 mtr. (oranje lijn)
Aanvraag hekwerk op 1.80 mtr. uit de insteek.

Conclusie: GEEN vergunning,
Het hekwerk staat dan binnen de beschermingszone van het gewoon onderhoud.

Voorbeeld 7 (uitzonderingsituatie met zakelijk recht)

Beschermingszone gewoononderhoud => 2.00 mtr. (rode lijn)
Beschermingszone buitengewoon onderhoud => 5.00 mtr. (oranje lijn)
Aanvraag bouw woning binnen 5.00 mtr. uit de insteek.

Conclusie

Deze situatie is niet vergunbaar. Hierop is een uitzondering mogelijk onder de volgende voorwaarden.

- Het onderhoud van de watergang moet vanaf 1 zijde (kunnen) worden uitgevoerd (toets onderhoudspraktijk). In normale situatie is dit minder dan 7 meter breed.
- Er moet een zakelijk recht worden gevestigd met één of meer aangelanden aan de overzijde.
- Er blijft ten minste 1 meter beschermingszone over.

Als aan deze voorwaarden wordt voldaan kan via een klein leggerbesluit de beschermingszone gewoon én buitengewoon aan de betreffend zijde worden versmald van 5 naar 1 meter. Daarna kan de woning vergunningvrij worden gebouwd. De aangelande(n) aan de overzijde worden bezwaard met het bereikbaar houden van de watergang voor onderhoud en de ontvangplicht van maaisel.